

# Primeri razdelitve v trgovinskih podjetjih

Nova uredba o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij določa, da bodo vsa trgovinska podjetja in obrati v notranjem prometu razdeljevali dohodek enotno. Razlike, ki so bile v veljavi v l. 1956 glede razdelitve skupnega dohodka trgovin na debelo in trgovin na drobno, so v l. 1957 odpravljene tako, da se bo razdeljeval skupni dohodek v l. 1957 enotno.

Trgovinska podjetja in obrati razdeljujejo skupne prejemke z ugotovitvijo dohodka, to je iz ustvarjene razlike v ceni med prodajno in nabavno ceno blaga krijejo materialne stroške, amortizacijo, stalne prispevke družbeni skupnosti in druge prispevke, prometni davek, anuitete za investicijska posojila in prispevek za rezervni sklad. Ostanek predstavlja dohodek.

Iz dohodka obvezno izločijo del za družbene investicijske sklade, ostanek pa razdelijo na osebne dohodke delavcev ter uslužbencev in na sklade gospodarske organizacije (sredstva za samostojno razpolaganje).

Za obvezno izločitev prispevkov za družbene investicijske sklade služi odstotek prometa, ki ga določijo v začetku leta. Ta odstotek določijo tako, da odbijejo od dohodka ustvarjenega v minulem letu najprej osebne dohodke iz lanskega leta (popravljenega), nato pa polovico ostanka dohodka postavijo v razmerje z lanskim prometom.

Občinski ljudski odbor lahko odredi, da je treba iz tistega dela dohodka, ki ostane gospodarski organizaciji, del izločiti v sklade podjetja. Za to izločitev določi ljudski odbor odstotek od prometa. Ta odstotek ne more biti višji od odstotka, po katerem se opravi izločitev v investicijski sklad.

Ce pa trgovinsko podjetje ali obrat ustvari večji dohodek v razmerju do prometa kakor lani, plača zvezni davek iz dohodka trgovinskih podjetij po stopnji, ki je določena z zveznim družbenim planom.

Navajamo primer nekega trgovinskega podjetja s podatki realizacij v l. 1956 (v milijonih dinarjev):

|                                                                                                                                                                                    |        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| 1. Ustvarjeni promet                                                                                                                                                               | 120    |
| 2. Ustvarjeni dohodek                                                                                                                                                              | 18     |
| 3. Ustvarjeni osebni dohodek (popravljenega plače iz l. 1956 s prispevkom za socialno zavarovanje, prispevkom za stanovanjsko graditev in prispevkom proračunom iz osebne dohodka) | 9      |
| 4. Razmerje med dohodkom in prometom (18:120)                                                                                                                                      | 15 %   |
| 5. Prispevek družbenim investicijskim skladom $(18-9) : 2 \times 100 : 120$                                                                                                        | 3,75 % |

Ce vzamemo, da je podjetje ustvarilo v l. 1957 150 milijonov din prometa in dohodek v višini 22 milijonov din kakor tudi, da je občinski ljudski odbor v začetku leta določil, da je podjetje dolžno, da vnesi iz dohodka v sklad za samostojno razpolaganje 3 odstotke prometa, bomo imeli ob koncu leta takle obračun:

|                                                                                                                                                                                                                                              |         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| 1. Razmerje med dohodkom in prometom (22:150)                                                                                                                                                                                                | 16,92 % |
| 2. Povečani odstotek dohodka napram prometu v razmerju s preteklim letom (16,92:15)                                                                                                                                                          | 1,92    |
| 3. Odstotek povečanja (1,92:15)                                                                                                                                                                                                              | 12,8 %  |
| 4. Po lestvici iz odloka o spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana za l. 1957 se pri povečanju odstotka dohodka napram prometu v razmerju do lanskega leta za 20 % plača zvezni davek iz dohodka v višini 5 % povečanega dohodka |         |
| 5. Povečani znesek dohodka znaša $22 - (150 \times 15 \%) =$                                                                                                                                                                                 | 2,5     |
| 6. Zvezni davek iz dohodka znaša $2,5 \times 5 \%$                                                                                                                                                                                           | 0,125   |
| 7. V družbene investicijske sklade se za l. 1957 vnesi $(150 \times 3,75 \%)$                                                                                                                                                                | 4,875   |
| 8. Obvezna izločitev v sklad za samostojno razpolaganje za l. 1957 znaša $(150 \times 3 \%)$                                                                                                                                                 | 3,9     |
| 9. Podjetju ostane dohodek za razdelitev na osebne dohodke delavcev kakor tudi za morebitno nadaljnjo izločitev v sklad za samostojno razpolaganje $(22 - 0,125 - 4,875 - 3,9)$                                                              | 15,100  |

Ce občinski ljudski odbor ne določi obvezne izločitve dela dohodka v sklade gospodarske organizacije, prepusti njej, da sama razdeli dohodek na osebne dohodke in sklade podjetja. No, ljudski odbor lahko zadolži podjetje, da obvezno izloči v sklade ne samo 3 odstotke, temveč 3,75 odstotka od prometa (to je, isti odstotek, po katerem se izločijo sredstva za družbene investicijske sklade), v tem primeru pa se ostanek dohodka, ki ga deli samo podjetje zmanjša s 15 milijonov 100 tisoč na 12 milijonov 125 tisoč.

Ker je bil ob določitvi instrumentov za osebne dohodke upoštevan znesek 9 milijonov, vidimo iz tega primera, kako je gospodarska organizacija zainteresirana za povečanje dohodka. Taka razdelitev bo mobilizirala delovne kolektive, da bodo čim bolj racionalizirali poslovanje in da si bodo posebno prizadevala nakupovati blago čim ceneje in čim bolj zniževati stroške.

Božidar Race

## Odlok o odobritvi brezobrestnih posojil za kritje zalog umetnih gnojil za kmetijstvo

Trgovinskim podjetjem in obratom, specializiranim podjetjem za preskrbo kmetijstva, specializiranim zunanjetrговinskim podjetjem, poslovnim zvezam kmetijskih zadrug, kmetijskim zadrugam, kmetijskim organizacijam (posestvom) in kmetijskim lekarnam bodo Narodna banka, druge banke in hranilnice odobravale brezobrestne kratkoročne kredite za nakup umetnih gnojil domače proizvodnje in iz uvoza za kmetijstvo.

Brezobrestne kredite bodo odobravali za tiste nabave umetnih gnojil, ki so bile izvršene ali pa bodo izvršene od 1. januarja l. 1957 do 31. marca l. 1957. Gospodarskim organizacijam, ki se ukvarjajo s proizvodnjo umetnih gnojil, bo Narodna banka odobrila brezobrestne kredite za nadnormalne zaloge umetnih gnojil, ki bodo pri teh gospodarskih organizacijah v razdobju od 1. januarja l. 1957 do 31. marca l. 1957.

Ce krediti, ki bodo odobreni po tem odloku, ne bodo vrnjeni do 31. marca leta 1957, se bodo po tem roku zanje plačevale redne obresti.

## Odlok o dohodninskih davčnih stopnjah za leto 1957

Po tem odloku ne bo razen manjših sprememb v nekaterih maksimalnih stopnjah dohodnine iz kmetijstva sprememb v obdavčenju kmetovalcev v l. 1957 v primerjavi z letom 1956. Prav tako ne bo sprememb tudi glede dohodnine iz samostojnih poklicev in imovine.

Dohodnino v stalnem znesku bodo plačevali postreščki, žagarji, ulični prodajalci časnikov, srečji in drugih izdelkov, čistilci obutve, ki delajo brez stalnega poslovnega mesta (lokala), obrtniki in druge osebe, ki se ukvarjajo z uslužnostjo dejavnostjo brez stalnega poslovnega mesta, kakor tudi druge osebe, ki se ukvarjajo s podobnimi posli s pretežno uporabo telesne sile. Okrajni ljudski odbor je pooblaščen, da predpiše višino dohodnine v stalnem znesku za davčne zavezance na področju okraja. To pooblastilo je dobil okrajni ljudski odbor zato, ker lahko najbolje oceni pogoje, v katerih delajo in ustvarjajo dohodke posamezne kategorije davčnih zavezancev, pa lahko v soglasju s tem določi višino davka za posamezne kategorije davčnih zavezancev na področju okraja in tako uskladi odnose pri obdavčenju teh zavezancev med posameznimi kraji in občinami v okraju.

Od vseh dohodkov, ki jih imajo delavci in uslužbenci v dopolnilnem delovnem razmerju, se davčno najbolj milo tretirajo dohodki, ki so dogovorjeni v mesečnih zneskih ali po delovni uri za honorarno delo. To predvsem zato, ker gre predvsem za osebe, ki v dopolnilnem delovnem razmerju dobivajo honorarje v manjših zneskih (v največ primerih do 10.000 din na mesec), kot so na primer honorarji upokojujencev, učiteljev za honorarno delo v šolah in na tečajih, honorarno delo zdravnikov v zdravstvenih domovih itd. Praviloma bi se morali ti honorarji gibati v zneskih, ki so manjši od zneska, ki ga nekdo dobi za delo v rednem delovnem razmerju. Toda je precej oseb, ki dobijo v dopolnilnem delovnem razmerju honorarje nad 20 in še več tisoč dinarjev na mesec. Tako veliki mesečni honorarji nimajo več značaja dopolnilnih dohodkov, ker so pogosto mnogo višji od dohodka iz rednega delovnega razmerja. Zato je v odloku o stopnjah davka na dohodek za l. 1957 določena nekoliko bolj ostra davčna lestvica za take honorarje.